

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«БЮДЖЕТНЕ І СТРАХОВЕ ПРАВО»
(для бакалаврів, спеціалістів)**

МАУП

Київ

ДП «Видавничий дім «Персонал»

2009

Підготовлено доцентом кафедри адміністративного права
В. А. Бортником

Затверджено на засіданні кафедри фінансового та банківського права (протокол № 11 від 09.04.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бортник В. А. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Бюджетне і страхове право» (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 40 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Бюджетне і страхове право», а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Бюджетне і страхове право” — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи: засвоєння відповідних знань, їх закріплення та систематизація, а також застосування при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Бюджетне і страхове право” визначається її навчальною програмою, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів є:

- 1) опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових і додаткових літературних джерел;
- 2) вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;
- 3) виконання домашніх завдань;
- 4) виконання та письмове оформлення задач, схем, порівняльних таблиць та інших робіт;
- 5) підготовка до практичних занять;
- 6) підготовка до різних форм поточного контролю;
- 7) пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- 8) написання реферату за заданою проблематикою;
- 9) аналітичний розгляд наукової публікації;
- 10) підготовка контрольної роботи.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Домашнє завдання з дисципліни “Бюджетне і страхове право” виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань

і вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Разом із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, ставлення до них практиків і громадськості. Обсяг об'єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним. Вивченню підлягають, у першу чергу, чинні закони та інші нормативно-правові акти. До кола об'єктів вивчення можуть входити також відмінені й такі, що фактично втратили значення, акти, проекти актів з відповідного питання.

Практичні завдання (задачі) мають на меті закріпити теоретичні знання студентів і головне — прищепити їм навички роботи з нормативними актами. Перш ніж виконувати завдання, що відображають ситуації, з якими стикаються громадяни під час звернення до органів соціального захисту, студентам необхідно засвоїти теоретичні положення, пов'язані з окремими питаннями соціального забезпечення. Практичні завдання необхідно виконувати у письмовій формі з розгорнутим мотивованим рішенням. При виконанні домашніх завдань студенти повинні продемонструвати уміння самостійно аналізувати конкретні ситуації, аргументовано відповідати на питання, поставлені в задачах, використовуючи відповідні закони та інші нормативні акти. Відповіді на поставлені в завданнях питання повинні бути повними, обґрунтованими, необхідно не тільки вказати на можливі порушення чинного адміністративного законодавства, а й визначити наслідки такого порушення. При цьому необхідно посилатися на конкретні статті Бюджетного кодексу України і Закону України “Про страхування” та інших нормативних актів.

Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з власного, добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються межі теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Він слугує перехідним містком до основного дослідження. У ньому має бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи викладається зміст досліджуваної проблеми. Наслідком проведеного дослідження можуть бути пропозиції щодо оптимізації адміністративного законодавства. У цьому разі необхідно дати чітке обґрунтування того, чому саме таке рішення є єдино правильним.

Робота повинна завершуватись висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” — студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;
- оцінка “добре” — загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;
- оцінка “задовільно” — студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно;
- оцінка “незадовільно” — студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“БЮДЖЕТНЕ І СТРАХОВЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	ПЗ	Само-стійна робота
	Змістовий модуль I. Вчення про загальні положення бюджетного права			
1	Правові засади функціонування бюджету та бюджетної системи України	2	2	4
2	Поняття бюджетного права	2		6
3	Бюджетний процес	2	2	2
4	Правовий механізм формування доходів та видатків бюджету	2		6
5	Правові засади бюджетного контролю	2	2	2
6	Міжбюджетні відносини	2		6
	Змістовий модуль II. Вчення про загальні положення страхового права			
7	Правові засади страхування	2	2	3
8	Галузі та види страхування	2	2	3
9	Державне регулювання страхової справи	2	2	4
10	Страховий ринок України	2		6
11	Порівняльний аналіз страхового законодавства України та законодавства інших держав	2		6
Разом годин:		22	12	48

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “БЮДЖЕТНЕ І СТРАХОВЕ ПРАВО”

Змістовий модуль І. Вчення про загальні положення бюджетного права

Тема 1. Правові засади функціонування бюджету та бюджетної системи України

Питання для самоконтролю

1. Поняття бюджету та його функції.
2. Призначення бюджету
3. Бюджетний період.
4. Поняття бюджетної системи та її принципи.
5. Структура бюджетної системи України.
6. Місцевий бюджет та його види.
7. Поняття зведеного бюджету.
8. Види зведеного бюджету
9. Принципи бюджетної системи.
10. Бюджетна класифікація.
11. Бюджети місцевого самоврядування.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Сутність бюджету як економічної та правової категорії”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Бюджетна система України та принципи її побудови”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Взаємозв’язок бюджетної системи з іншими ланками фінансової системи України”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Загальна характеристика бюджетної класифікації”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Бюджетна система України – це:

- а) групування доходів і видатків бюджету з присвоєнням окремим підрозділам відповідних порядкових номерів;
- б) суспільні відносини, врегульовані бюджетно-правовими нормами та пов’язані з акумулюванням, розподілом і витрачанням бюджетних ресурсів;

- в) сукупність усіх бюджетів, які входять до складу бюджету України;
- г) виділення регульовальних доходів із джерел, що забезпечують надходження коштів протягом року в розмірах, які відповідають запланованим видаткам;
- д) врегульована норма права сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного й адміністративно-територіального устроїв.

2. Склад бюджетної системи України:

- а) державний бюджет і регіональний;
- б) державний бюджет, місцевий бюджет і обласний бюджет;
- в) централізований і децентралізований бюджет;
- г) державний і місцевий бюджет;
- д) місцевий і районний бюджет.

3. Зведений бюджет — це:

- а) сукупність бюджетних показників місцевих бюджетів;
- б) сукупність бюджетних показників усіх бюджетів, що існують на відповідній території;
- в) сукупність бюджетних показників обласних бюджетів;
- г) державний бюджет України;
- д) сукупність бюджетних показників районних бюджетів, що існують на визначених територіях.

4. Бюджетний період становить:

- а) один календарний рік;
- б) один місяць;
- в) три місяці;
- г) півроку;
- д) 15 днів.

5. Бюджетна класифікація має такі складові:

- а) класифікація доходів бюджету, класифікація видатків, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу;
- б) класифікація доходів бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація кредиту;
- в) класифікація видатків, класифікація фінансування бюджету, класифікація податку;
- г) класифікація видатків, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу;

д) класифікація доходів бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу, класифікація кредиту.

6. Поточні видатки охоплюють:

- а) витрати на товари та послуги, субсидії;
- б) субсидії та поточні трансферти, витрати на товари, виплати відсотків за зобов'язаннями;
- в) субсидії та поточні трансферти, витрати на товари та послуги, виплати відсотків за зобов'язаннями;
- г) трансферти, витрати на товари та послуги, виплати відсотків за зобов'язаннями, виплати кредитів;
- д) трансферти і субсидії.

7. До складу капітальних видатків належать:

- а) придбання основного капіталу, створення державних запасів і резервів, придбання землі та нематеріальних активів, капітальні трансферти;
- б) придбання основного капіталу, створення державних запасів, придбання землі та матеріальних активів, капітальні трансферти;
- в) придбання акцій, створення державних резервів, субсидії, придбання землі та нематеріальних активів, капітальні трансферти;
- г) придбання основного капіталу, створення державних запасів і резервів, придбання землі та нематеріальних активів, капітальні трансферти, видатки;
- д) придбання основного капіталу, створення державних запасів і резервів, придбання землі та нематеріальних активів, субсидії.

8. Доходи бюджету класифікують за такими групами:

- а) податкові надходження, неподаткові надходження;
- б) доходи від операцій з капіталом і трансферти;
- в) податкові надходження, трансферти, кредити, податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом;
- г) кредити, субсидії, податкові надходження, неподаткові надходження;
- д) податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом і трансферти.

Література [1; 2; 53; 55–57]

Тема 2. Поняття бюджетного права

Питання для самоконтролю

1. Предмет та метод бюджетного права.
2. З яких частин складається бюджетне право?
3. Джерела бюджетного права.
4. Види бюджетних документів.
5. Бюджетний кодекс як одне із головних джерел бюджетного права.
6. Поняття бюджетно-правової норми та її класифікація.
7. Особливості бюджетно-правових відносин.
8. Суб'єкти бюджетного права.
9. Бюджетний процес.
10. Бюджетний устрій.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Місце бюджетного права у системі права України”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Загальна характеристика і правове становище суб'єктів бюджетного права”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Бюджетно-правові норми – підгалузь фінансового права”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Бюджетне законодавство України”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Бюджетне право за умовним поділом бюджетно-правових норм поділяється на:

- а) основне та додаткове;
- б) матеріальне та процесуальне;
- в) первинне та вторинне;
- г) визначене та невизначене.

2. Бюджетне право складається з:

- а) двох інститутів “Бюджетний устрій” і “Бюджетний процес”;
- б) трьох інститутів “Бюджетний устрій”, “Бюджетний процес”, “Бюджетне законодавство”;
- в) інституту “Бюджетний процес”;
- г) інституту “Бюджетний устрій”.

3. Бюджетний Кодекс України було прийнято:

- а) у 2000 р;
- б) у 2001 р;
- в) у 2002 р;
- г) у 2003 р.

4. Предмет бюджетного права — це:

- а) відносини з приводу формування і використання державного і місцевих бюджетів України;
- б) відносини з приводу формування і використання державного бюджету України;
- в) відносини з приводу формування державного і місцевих бюджетів України;
- г) відносини з приводу формування місцевих бюджетів України.

5. Види бюджетних документів:

- а) планові, річні, оперативні, звітні, нормативні;
- б) планові, оперативні, звітні;
- в) річні, квартальні, звітні;
- г) місячні, планові, оперативні.

6. Бюджетний кодекс України складається із:

- а) Загальної і Особливої частин;
- б) Загальної, Особливої частин і Прикінцевих положень;
- в) Загальної, Особливої і Додаткової частин;
- г) Загальної, Центральної і Особливої частин.

7. Бюджетний Кодекс України містить:

- а) 125 статей;
- б) 125 статей і прикінцеві положення;
- в) 126 статей і прикінцеві положення;
- г) 126 статей.

8. За змістом бюджетно-правові норми можна класифікувати на:

- а) постійні та періодичні;
- б) матеріальні та процесуальні;
- в) матеріальні, процесуальні та норми-приписи;
- г) штрафні та заохочувальні.

9. Бюджетно-правові відносини — це:

- а) суспільні відносини, врегульовані бюджетно-правовими нормами та пов'язані з акумулюванням, розподілом і витрачанням бюджетних ресурсів;

- б) суспільні відносини, врегульовані фінансово-правовими нормами та пов'язані з акумулюванням бюджетних ресурсів;
- в) суспільні відносини, врегульовані бюджетно-правовими нормами та пов'язані з акумулюванням і витрачанням бюджетних ресурсів;
- г) суспільні відносини, врегульовані фінансово-правовими нормами та пов'язані з витрачанням бюджетних ресурсів.

10. Правові інститути бюджетного права:

- а) бюджетний устрій, бюджетний процес, бюджетний період;
- б) бюджетний устрій, бюджетний процес;
- в) бюджетний устрій, бюджетний процес, бюджетний період, бюджетно-правова норма;
- г) бюджетний устрій, бюджетний припис, бюджетний процес.

Література [1; 2; 53; 55; 56; 60]

Тема 3. Бюджетний процес

Питання для самоконтролю

1. Поняття і зміст бюджетного процесу.
2. Стадії бюджетного процесу.
3. Принципи бюджетного процесу.
4. Порядок складання проекту державного бюджету.
5. Порядок подання проекту закону про державний бюджет до Верховної Ради України.
6. Порядок внесення пропозицій до проекту закону про державний бюджет.
7. Порядок затвердження державного бюджету.
8. Звітність про виконання бюджету.
9. Види фінансової звітності.
10. Структура квартальної звітності.
11. Структура річної звітності.
12. Бюджетний запит.
13. Поняття “казначейська система виконання бюджету”.
14. Поняття “єдиний казначейський рахунок”.
15. Хто є головним розпорядником бюджетних коштів?

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Поняття бюджетного процесу: стадії та принципи”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання бюджетного процесу в Україні”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Особливості складання, розгляду, затвердження, виконання місцевих бюджетів та звітності про їх виконання”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Казначейська система виконання бюджету”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Бюджетний процес – це:

- а) сукупність дій уповноважених на основі норм бюджетного права органів державної влади та місцевого самоврядування зі складання, розгляду, затвердження й виконання бюджету, а також зі складання, розгляду і затвердження звіту про його виконання;
- б) сукупність дій уповноважених на основі норм бюджетного права органів державної влади та місцевого самоврядування;
- в) затвердження й виконання бюджету;
- г) затвердження й виконання бюджету, а також складання, розгляд і затвердження звіту про його виконання.

2. Кількість стадій бюджетного процесу відповідно до БК України:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

3. Складання Державного бюджету регулюється:

- а) Бюджетним кодексом;
- б) Цивільним кодексом;
- в) Фінансовим кодексом;
- г) Кримінальним кодексом.

4. Право складання проекту бюджету належить виключно:

- а) органам виконавчої влади;
- б) органам законодавчої влади;
- в) органам судової влади;
- г) прокуратурі України.

5. Бюджетний запит – це:

- а) документ, підготовлений розпорядником бюджетних коштів;

- б) документ, підготовлений розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів;
- в) документ, підготовлений розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступний бюджетний період;
- г) документ щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступний бюджетний період.

б. Єдиний казначейський рахунок – це:

- а) система бюджетних рахунків органів Державного казначейства;
- б) обов'язкові платежі Державного бюджету та надходження з інших джерел, встановлених законодавством України;
- в) система бюджетних рахунків органів Державного казначейства, відкритих в установах банків за відповідним балансовим рахунком, на які зараховуються податки, збори;
- г) система бюджетних рахунків органів Державного казначейства, відкритих в установах банків за відповідним балансовим рахунком, на які зараховуються податки, збори, інші обов'язкові платежі Державного бюджету та надходження з інших джерел, встановлених законодавством України, і з яких органами Державного казначейства здійснюються платежі безпосередньо на користь суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи або надали послуги розпорядникам бюджетних коштів.

7. За призначенням фінансова звітність поділяється на:

- а) внутрішню та зовнішню;
- б) просту та складну;
- в) загальну та спеціалізовану;
- г) просту та ідентифіковану.

8. За обсягом показників розрізняють фінансову звітність:

- а) первинну та зведену;
- б) первинну та вторинну;
- в) просту та складну;
- г) просту та кваліфіковану.

Література [1–4; 52; 53; 55; 58; 60]

Тема 4. Правовий механізм формування доходів та видатків бюджету

Питання для самоконтролю

1. Податкові надходження.
2. Неподаткові надходження.
3. Трансферти та їх види.
4. Державний цільовий фонд.
5. Класифікація доходів бюджету.
6. Класифікація видатків бюджету.
7. Рівні функціональної класифікації видатків бюджету.
8. Поділ економічної класифікації видатків бюджету.
9. Ким затверджується відомча класифікація видатків бюджету?
10. Класифікація фінансування бюджету.
11. Державний кредит.
12. Форми державного кредиту.
13. Державний борг.
14. Зовнішній державний борг, внутрішній державний борг.
15. Підстави класифікації державного боргу.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Сутність державного кредиту”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання державного кредиту”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Загальна характеристика державного доходу і його класифікація”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Повноваження державних органів у сфері державного кредитування”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Податковими надходженнями визнаються:

- а) передбачені податковими законами України загальнодержавні та місцеві податки, збори та інші обов’язкові платежі;
- б) передбачені податковими та цивільними законами України;
- в) передбачені загальнодержавні та місцеві податки, збори;
- г) місцеві податки, збори, обов’язкові платежі.

2. Державні цільові фонди — це:

- а) фонди, створені відповідно до законів України;
- б) фонди, створені відповідно до законів України, які формуються за рахунок визначених законами України податків;
- в) фонди, створені відповідно до законів України, які формуються за рахунок визначених законами України податків, зборів (обов'язкових платежів) юридичних осіб;
- г) фонди, створені відповідно до законів України, які формуються за рахунок визначених законами України податків, зборів (обов'язкових платежів) юридичних осіб незалежно від форм власності та фізичних осіб.

3. У науці фінансового права доходи бюджетів поділяють на:

- а) закріплені, власні та регульовальні;
- б) прості та складні;
- в) закріплені та регульовальні;
- г) власні та регульовальні.

4. За соціально-економічним характером доходи бюджетів поділяють на:

- а) кошти, що надходять від населення, та доходи від суб'єктів господарювання незалежно від форми власності;
- б) загальнодержавні та місцеві;
- в) головні та прості;
- г) основні та неосновні.

5. За методом утворення доходи бюджетів поділяються на:

- а) обов'язкові та добровільні;
- б) прості та складні;
- в) головні та неголовні;
- г) загальні та обов'язкові.

6. За порядком утворення доходи бюджетів поділяються на:

- а) централізовані та децентралізовані;
- б) головні та неголовні;
- в) загальні та обов'язкові;
- г) прості та складні.

7. Класифікація фінансування бюджету здійснюється за такими ознаками:

- а) фінансування за типом кредитора;
- б) фінансування за типом боргового зобов'язання;
- в) фінансування за типом кредитора та боргового зобов'язання;
- г) фінансування за типом перевірки.

8. Державний кредит – це:

- а) сукупність кредитних відносин;
- б) сукупність кредитних відносин, у яких позичальником є держава;
- в) сукупність кредитних відносин, у яких позичальником є держава, а також форма вторинного перерозподілу валового внутрішнього продукту;
- г) сукупність кредитних відносин, у яких позичальником є держава, а також форма вторинного перерозподілу валового внутрішнього продукту, що використовується для покриття дефіциту державного бюджету.

Література [2–4; 53–57]

Тема 5. Правові засади бюджетного контролю

Питання для самоконтролю

1. Поняття бюджетного контролю та його принципи.
2. Загальний бюджетний контроль.
3. Форми бюджетного контролю.
4. Спеціалізований бюджетний контроль.
5. Бюджетні правопорушення та його стадії.
6. Накладання стягнень.
7. Заходи, що застосовуються за порушення бюджетного законодавства.
8. Суб'єкти бюджетного контролю.
9. Загальний і спеціалізований бюджетний контроль.
10. Мета та призначення попереднього, поточного та наступного бюджетного контролю.
11. Відповідальність учасників бюджетного процесу за бюджетні правопорушення.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Правопорушення у бюджетній сфері та відповідальність за них”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Повноваження державних органів щодо дотримання бюджетного законодавства”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Бюджетне правопорушення: поняття, ознаки та підстави призупинення бюджетного законодавства”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Механізм здійснення бюджетного контролю на стадії складання, розгляду, затвердження бюджету і складання звітності про його виконання”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Бюджетний контроль полягає:

- а) у співвідношенні фактичних результатів з бюджетом, аналізі причин відхилень і внесенні відповідних коректив;
- б) у здійсненні нагляду за дотриманням бюджетного законодавства;
- в) у співвідношенні фактичних результатів з бюджетом і у випадках, передбачених законом, притягненні до кримінальної відповідальності;
- г) у співвідношенні фактичних результатів з бюджетом, аналізі причин відхилень, внесенні відповідних коректив і притягненні до адміністративної відповідальності.

2. Суб'єктами бюджетного контролю є:

- а) підконтрольний і уповноважений органи;
- б) контролюючий і підконтрольний органи;
- в) контролюючий і центральний органи;
- г) підконтрольний, контролюючий і керований органи.

3. Залежно від часу дії бюджетний контроль поділяється на:

- а) попередній і подальший;
- б) попередній і поточний;
- в) попередній, поточний і подальший;
- г) попередній, проміжний, поточний і подальший.

4. Бюджетне правопорушення — це:

- а) дія або бездіяльність учасника бюджетного процесу, що призвела до порушення встановленого законодавством порядку складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджетів та звітування про їх виконання;
- б) дія учасника бюджетного процесу, що призвела до порушення встановленого законодавством порядку складання, розгляду, затвердження, внесення змін та звітування про їх виконання;
- в) бездіяльність учасника бюджетного процесу, що призвела до порушення встановленого законодавством порядку складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджетів та звітування про їх виконання;

г) дія або бездіяльність учасника бюджетного процесу, що призвела до порушення встановленого законодавством порядку складання, затвердження, внесення змін, виконання бюджетів та звітування про їх виконання.

5. Стадіями бюджетного правопорушення є:

- а) стадія складання проєктів бюджету; стадія розгляду та прийняття проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік; стадія виконання бюджету, в тому числі внесення у разі потреби змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцевий бюджет; стадія підготовки та розгляду звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього;
- б) стадія складання проєктів бюджету; стадія розгляду та прийняття проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік; стадія підготовки та розгляду звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього;
- в) стадія складання проєктів бюджету; стадія розгляду та прийняття проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік; стадія виконання бюджету, у тому числі внесення у разі потреби змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцевий бюджет;
- г) стадія складання проєктів бюджету; стадія виконання бюджету, у тому числі внесення у разі потреби змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцевий бюджет; стадія підготовки та розгляду звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

6. Бюджетне правопорушення фіксується контролюючими органами:

- а) виключно в актах ревізії;
- б) тільки у довідці про перевірку;
- в) виключно у протоколі правопорушення;
- г) в акті ревізії, довідці про перевірку та (або) у протоколі про бюджетне правопорушення.

7. До зовнішніх причин відхилень внаслідок систематичного порівняння бюджетних і фактичних показників діяльності можна зарахувати:

- а) економічні, соціальні, політичні, юридичні зміни, зміну в конкуренції, зміну методів управління;
- б) економічні, соціальні, політичні, юридичні зміни, зміну в конкуренції, зміну в умовах поставок, неякісне складання бюджету;

- в) неякісне складання бюджету, зміну методів управління, економічні, соціальні та політичні зміни;
- г) економічні, соціальні, політичні, юридичні зміни, зміну в конкуренції, зміну в умовах поставок.

8. Внутрішніми причинами відхилень внаслідок систематичного порівняння бюджетних і фактичних показників діяльності є:

- а) зміна методів управління, неефективне використання ресурсів, неякісне складання бюджету;
- б) неефективне використання ресурсів, зміна в умовах поставок, неякісне складання бюджету;
- в) неякісне складання бюджету, зміна методів управління, економічні зміни;
- г) соціальні, політичні, юридичні зміни, зміна в конкуренції, зміна методів управління, неякісне складання бюджету.

Література [2–4; 53–57]

Тема 6. Міжбюджетні відносини

Питання для самоконтролю

1. Поняття “міжбюджетні відносини”.
2. Принципи міжбюджетних відносин.
3. Закріплені доходи.
4. Кошик доходів місцевого самоврядування.
5. Регулівні доходи.
6. Поточні видатки.
7. Видатки розвитку.
8. Розмежування видів видатків між місцевими бюджетами.
9. На що здійснюються видатки з Державного бюджету України?
10. Бюджетне регулювання.
11. Методи бюджетного регулювання.
12. Трансферти та види трансфертів.
13. Які міжбюджетні трансферти місцевих бюджетів передбачені Державним бюджетом України?
14. Як визначають фінансовий норматив бюджетної забезпеченості?

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання міжбюджетних відносин”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “ Розподіл доходів і видатків у бюджетній системі України”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Бюджетне регулювання — перерозподілення коштів всередині бюджетної системи з метою збалансування всіх видів бюджетів”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Сучасний розвиток міжбюджетних відносин”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Міжбюджетні відносини — це:

- а) відносини між державою, Автономною Республікою Крим і місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України;
- б) відносини між державою і місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією;
- в) відносини між Автономною Республікою Крим і місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України;
- г) відносини між державою, Автономною Республікою Крим щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених законами України.

2. Правове регулювання міжбюджетних відносин здійснюється:

- а) розділом 4 Бюджетного кодексу України;
- б) розділом 5 Бюджетного кодексу України;
- в) розділом 5 Конституції України;
- г) Постановою Кабінету Міністрів України “Про міжбюджетні відносини”.

3. До закріплених доходів належать:

- а) ті, які постійно чинними нормативними актами зараховані до дохідної частини бюджетів певного рівня на невизначений у часі термін у розмірі територіального надходження повністю або у чітко фіксованому розмірі;

- б) ті, які постійно чинними нормативними актами зараховані до дохідної частини бюджетів певного рівня на визначений у часі термін у розмірі територіального надходження повністю або у чітко фіксованому розмірі;
- в) ті, які тимчасово чинними нормативними актами зараховані до видаткової частини бюджетів певного рівня на визначений у часі термін у розмірі територіального надходження повністю або у чітко фіксованому розмірі;
- г) ті, які тимчасово чинними нормативними актами віднесено до видаткової частини бюджетів певного рівня на невизначений у часі термін у розмірі територіального надходження повністю або у чітко фіксованому розмірі.

4. Коригувальні коефіцієнти затверджує:

- а) міністр Кабінету Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) Кабінет Міністрів України.

5. Дотація — це:

- а) виділення коштів з бюджету для покриття запланованих збитків або збалансування нижчих бюджетів, підприємств і організацій;
- б) форма фінансової допомоги держави місцевим органам, яку надають з метою забезпечення ними реалізації конкретних заходів або програм за умови пайового фінансування;
- в) форма фінансової допомоги, яку надає держава, юридична чи приватна особа іншим особам (юридичним або фізичним), а також іншим державам і має конкретний цільовий характер;
- г) податок, який сплачує фізична особа з певної продукції.

6. Субвенція — це:

- а) форма фінансової допомоги держави місцевим органам, яку надають з метою забезпечення ними реалізації конкретних заходів або програм за умови пайового фінансування;
- б) форма фінансової допомоги, яку надає держава, юридична чи приватна особа іншим особам (юридичним або фізичним), а також іншим державам і має конкретний цільовий характер;
- в) податок, який сплачує фізична особа з певної продукції;
- г) виділення коштів з бюджету для покриття запланованих збитків або збалансування нижчих бюджетів, підприємств і організацій.

7. Субсидія — це:

- а) виділення коштів з бюджету для покриття запланованих збитків або збалансування нижчих бюджетів, підприємств і організацій;
- б) податок, який сплачує фізична особа з певної продукції;
- в) форма фінансової допомоги держави місцевим органам, яку надають з метою забезпечення ними реалізації конкретних заходів або програм за умови пайового фінансування;
- г) форма фінансової допомоги, яку надає держава, юридична чи приватна особа іншим особам (юридичним або фізичним), а також іншим державам і має конкретний цільовий характер.

8. Бюджетне регулювання — це:

- а) надання коштів із загальнодержавних джерел, які закріплено за бюджетом вищих рівнів, бюджетам нижчих рівнів із метою збалансування їх на рівні, потрібному для здійснення відповідних повноважень, виконання планів економічного і соціального розвитку на певній території;
- б) надання коштів із місцевих джерел, які закріплено за бюджетом вищих рівнів, із метою збалансування їх на рівні, потрібному для здійснення відповідних повноважень, виконання планів економічного і соціального розвитку на певній території;
- в) надання коштів із загальнодержавних джерел, які закріплено за бюджетам нижчих рівнів, із метою збалансування їх на рівні, потрібному для здійснення відповідних повноважень, виконання планів економічного і соціального розвитку на певній території;
- г) надання коштів із загальнодержавних джерел, які закріплено за бюджетом вищих рівнів, із метою збалансування їх на рівні, потрібному для здійснення відповідних повноважень, виконання планів економічного розвитку на певній території.

Література [2—4; 50; 53; 54; 58; 62]

Змістовий модуль II. Вчення про загальні положення страхового права

Тема 7. Правові засади страхування

Питання для самоконтролю

1. Поняття “страхування”.
2. Ознаки страхування.
3. Форми організації страхових фондів.
4. Функції страхування.

5. Суб'єкти страхового права.
6. Страховик.
7. Страхувальник.
8. Застрахований.
9. Фонд страхування від нещасних випадків.
10. Фонд страхування на випадок безробіття.
11. Фонд страхування від непрацевдатності.
12. Класифікація страхування.
13. Страховий ризик.
14. Страховий випадок.
15. Страхова сума, страхова виплата, страхове відшкодування, франшиза.
16. Договір страхування.
17. Обов'язкові елементи, які повинен містити договір страхування.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Сутність і призначення страхування”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Місце страхового права у системі страхування”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Загальна характеристика суб'єктів страхового права”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Сутність і призначення страхового договору”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Ризикова функція страхування полягає:

- а) у відшкодуванні страхувальнику збитків від страхових випадків страховиком; для цього страхувальник бере за певну плату матеріальну відповідальність за наслідки певного ризику, передбаченого законом чи договором із страховиком;
- б) у зменшенні наслідків страхових подій через: правові застереження, передбачені чинним законодавством або договором страхування, які спрямовані на позбавлення страхувальника страхових відшкодувань; створення фонду запобіжних заходів;
- в) у збереженні грошових сум за допомогою заощаджувальних видів страхування;
- г) у формуванні і використанні коштів страхового фонду.

2. Страхова діяльність в Україні здійснюється:

- а) страховиками — резидентами України;
- б) страховиками — нерезидентами України;
- в) страховиками України та інших країн;
- г) страховиками і страхувальниками.

3. Страхувальники — це:

- а) юридичні особи та дієздатні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства України;
- б) юридичні особи, дієздатні та обмежено дієздатні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства України;
- в) фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно з урахуванням особливостей, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності;
- г) державні органи, юридичні особи, фінансові установи.

4. Учасників страховика повинно бути:

- а) не менше двох;
- б) два;
- в) не менше трьох;
- г) один.

5. Страховики — це:

- а) державні органи, юридичні особи, фінансові установи, дієздатні особи;
- б) фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно з урахуванням особливостей, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності;
- в) юридичні особи, дієздатні та обмежено дієздатні громадяни, які уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства України;
- г) іноземні страхові організації, державні органи і фінансові установи України.

6. Превентивна функція страхування полягає:

- а) у зменшенні наслідків страхових подій через: правові застереження, передбачені чинним законодавством або договором стра-

хування, які спрямовані на позбавлення страхувальника страхових відшкодувань; створення фонду запобіжних заходів;

б) у збереженні грошових сум за допомогою заощаджувальних видів страхування;

в) у формуванні та використанні коштів страхового фонду;

г) у відшкодуванні страхувальнику збитків від страхових випадків страховиком; для цього страхувальник бере за певну плату матеріальну відповідальність за наслідки певного ризику, передбаченого законом чи договором із страховиком.

7. Фонд страхування від нещасних випадків — це:

а) некомерційна самоврядна організація, що діє на підставі статуту, який затверджує її правління;

б) цільова централізована структурна ланка, членами якої є всі застраховані особи;

в) організація, що здійснює збирання і акумуляцію страхових внесків та інших коштів, призначених для фінансування матеріального забезпечення і соціальних послуг, та забезпечує їх надання, а також контроль за використанням цих коштів;

г) комерційна самоврядна організація, що діє на підставі закону.

8. Класифікація страхування — це:

а) система поділу страхування на галузі, підгалузі, види;

б) система поділу страхування на сфери діяльності, галузі, підгалузі, види і форми;

в) система поділу страхування на сфери діяльності, види і форми;

г) система поділу страхування на галузі, підгалузі, форми.

9. Скільки існує основних форм страхування:

а) дві;

б) три;

в) одна;

г) п'ять.

10. Страховий ризик — це:

а) грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку;

б) грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний здійснити виплату при настанні страхового випадку;

в) певна подія, на випадок якої здійснюється страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;

г) подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі.

Література [20; 48; 50; 52; 54; 55]

Тема 8. Галузі та види страхування

Питання для самоконтролю

1. Страхування.
2. Майнове страхування.
3. Види майнового страхування.
4. Форми страхування.
5. Методи здійснення страхування.
6. Види обов'язкового страхування.
7. Мета обов'язкового страхування.
8. Договір особистого страхування.
9. Підгалузі у страхуванні життя, які містить особисте страхування.
10. Добровільне страхування на випадок смерті.
11. Поняття та види страхування.
12. Співстрахування та перестраховування.
13. Вигодонабувач.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання майнового страхування”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання особистого страхування”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання страхування відповідальності”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Правове регулювання соціального страхування”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Страхові відносини між страховиком і страхувальником можуть бути:

- а) усними і договірними;
- б) договірними і позадоговірними;

- в) позадоговірними;
- г) тільки усними.

2. Порядок здійснення обов'язкової форми страхування та особливі умови ліцензування обов'язкової форми страхування визначає:

- а) органи місцевого самоврядування;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Верховна Рада України;
- г) Президент України.

3. Особисте страхування містить такі підгалузі:

- а) страхування життя, страхування від нещасних випадків;
- б) медичне страхування, страхування від нещасних випадків;
- в) страхування життя, страхування від нещасних випадків, медичне страхування;
- г) страхування життя.

4. Термін короткострокового особистого страхування становить:

- а) 1 – 5 років;
- б) до 3 місяців;
- в) до одного року;
- г) до 6 місяців.

5. Особливістю страхування відповідальності є:

- а) наявність третьої особи;
- б) односторонність таких відносин;
- в) відсутність страховика;
- г) відсутність страхувальника.

6. Перестраховання — це:

- а) страхування одним страховиком (цедентом, перестраховальником) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика (перестраховика) — резидента або нерезидента, який має статус страховика чи перестраховика, згідно із законодавством країни, в якій він зареєстрований;
- б) страхування кількома страховиками (цедентом, перестраховальником) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика (перестраховика) — резидента або нерезидента, який має статус страховика чи перестраховика, згідно із законодавством країни, в якій він зареєстрований;

- в) страхування двома страховиками (цедентом, перестраховальником) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика (перестраховика) — резидента який має статус страховика або перестраховика;
- г) страхування одним страховиком на невизначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика (перестраховика) — нерезидента, який має статус страховика або перестраховика, згідно із законодавством країни, в якій він зареєстрований.

Література [20; 48; 50; 52; 54; 55]

Тема 9. Державне регулювання державної справи

Питання для самоконтролю

1. Основні засоби регулювального впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання.
2. Добровільне та обов'язкове страхування.
3. Ліцензування.
4. Порядок одержання ліцензії страховиками.
5. Конфіденційна інформація щодо діяльності та фінансового стану страхувальника.
6. Форми здійснення державного регулювання ринку фінансових послуг.
7. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг.
8. Регулятивні та контрольно-наглядові функції Держфінпослуг.
9. Головні повноваження Комісії з регулювання ринків фінансових послуг.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Повноваження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Державне регулювання страхової справи”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Порядок ліцензування страхової діяльності”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Таємниця страхування”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Керівники страховика мають бути:

- а) дієздатними особами;
- б) усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними;
- в) обмежено дієздатними;
- г) досягти 18-річного віку.

2. Уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву страховика про видачу йому ліцензії протягом:

- а) 15 календарних днів;
- б) 30 календарних днів;
- в) 20 календарних днів;
- г) 10 календарних днів.

3. Повноваження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України регулюється:

- а) Законом України “Про державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України”;
- б) Указом Президента України “Про державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України”;
- в) Постановою Кабінету Міністрів України “Про державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України”;
- г) Декретом Міністерства фінансів “Про державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України”.

4. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України — це:

- а) спеціально уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг у межах, визначених законодавством;
- б) спеціально уповноважений орган місцевого самоврядування у сфері регулювання банківських послуг у межах, визначених законодавством;
- в) спеціально уповноважений орган законодавчої влади у сфері регулювання фінансових послуг у межах, визначених законодавством;
- г) спеціально уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків банківських послуг у межах, визначених законодавством.

5. У разі внесення змін до документів, які страховик подає до уповноважених органів для отримання ліцензії, він повинен повідомити про це:

- а) 5-денний термін;
- б) 10-денний термін;
- в) 15-денний термін;
- г) 20-денний термін.

6. Обмеження стосовно одержання інформації, що містить таємницю страхування, не поширюється на:

- а) службовців уповноваженого органу, які в межах повноважень, наданих законом, здійснюють державний нагляд за страховою діяльністю;
- б) банківські органи;
- в) податкові органи;
- г) органи місцевого самоврядування.

Література [20; 48; 50; 52; 54; 55]

Тема 10. Страховий ринок України

Питання для самоконтролю

1. Інституціональна структура страхового ринку.
2. Територіальна структура страхового ринку.
3. Організаційна структура страхового ринку.
4. Основні функції Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю.
5. Внутрішня структура страхового ринку.
6. Внутрішня структура страховика.
7. Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю.
8. Постійні комісії страхових організацій.
9. Ліга страхових організацій.
10. Співробітництво України з Європейським союзом.
11. Міжнародна асоціація страхового законодавства.
12. Головні проблеми інтеграції.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Діяльність Ліги страхових організацій України”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Діяльність Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Основні напрями інтеграції України до Європейського страхового ринку”.

Завдання 4. Підготуйте реферат на тему “Формування в Україні страхового ринку”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Головною функцією страхового ринку є:

- а) акумуляція та розподіл страхового фонду з метою страхового захисту суспільства;
- б) розподіл страхового фонду з метою отримання прибутку;
- в) акумуляція та розподіл, використання страхового фонду з метою страхового захисту суспільства та отримання прибутку;
- г) акумуляція та використання страхового фонду з метою страхового захисту суспільства.

2. У територіальному аспекті виділяють такі страхові ринки:

- а) місцевий і національний;
- б) місцевий і світовий;
- в) місцевий, обласний, національний і світовий;
- г) місцевий, національний і світовий.

3. За галузевою ознакою виділяють ринки:

- а) особистого, майнового страхування;
- б) пенсійного, особистого страхування;
- в) державного, особистого і майнового страхування;
- г) державного і майнового страхування.

4. Перестраховальні компанії – це:

- а) організації, які не виконують прямих страхових операцій;
- б) організації, які виконують всі страхові операції;
- в) фізичні особи, які займаються страховою справою;
- г) державні органи, які виконують страхові операції.

5. Моторне (транспортне) страхове бюро – це:

- а) юридична особа, що утримується за рахунок коштів страховиків, яким дозволено страхувати відповідальність власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам, та за умовами, передбаченими міжнародними договорами України щодо вказаного виду страхування;
- б) державна установа, що утримується за рахунок державних коштів, якій дозволено страхувати відповідальність власників

транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам, та за умовами, передбаченими міжнародними договорами України щодо вказаного виду страхування;

- в) юридична особа, що утримується за рахунок державних коштів, якій дозволено страхувати відповідальність власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам;
- г) фізична особа, що утримується за рахунок коштів страховиків, яким дозволено страхувати відповідальність власників транспортних засобів за шкоду, заподіяну третім особам, та за умовами, передбаченими міжнародними договорами України щодо вказаного виду страхування;

6. Зовнішніє середовище страхового ринку — це:

- а) система взаємодіючих чинників, що оточують внутрішню систему ринку і впливають на неї;
- б) система взаємодіючих чинників, що оточують зовнішню систему ринку і впливають на неї;
- в) система показників, що впливають на державний ринок;
- г) система операцій, які здійснюють страховики.

7. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС була ратифікована:

- а) 10.11.94;
- б) 14.06.94;
- в) 10.06.94;
- г) 18.04.95.

8. “Стратегію інтеграції України до ЄС” було затверджено:

- а) 14.04.98;
- б) 21.03.96;
- в) 22.05.97;
- г) 11.06.98.

9. “Про Міжвідомчу координаційну раду з адаптації законодавства України до законодавства ЄС” було затверджено:

- а) 17.12.95;
- б) 12.06.96;
- в) 18.08.97;
- г) 12.11.98.

10. Уперше українські страховики реально отримали можливість здійснити страхування життя космонавта:

- а) 1993 р.;
- б) 1995 р.;

- в) 1996 р.;
- г) 1997 р.

Література [20; 48; 50; 52; 54; 55]

Тема 11. Порівняльний аналіз страхового законодавства України та законодавства інших країн

Питання для самоконтролю

1. Міжнародна організація праці.
2. Англійський страховий ринок.
3. Страховий ринок Великобританії.
4. Страховий ринок Німеччини.
5. Страховий ринок Франції.
6. Страховий ринок США.
7. Україна і Європейський Союз.

Практичні завдання

Завдання 1. Підготуйте реферат на тему “Діяльність Міжнародної організації праці”.

Завдання 2. Підготуйте реферат на тему “Порівняльний аналіз страхового законодавства іноземних держав”.

Завдання 3. Підготуйте реферат на тему “Страхування працівників правоохоронних органів за кордоном”.

Тестові завдання

Визначте правильну відповідь.

1. Міжнародна організація праці була створена:

- а) 1917 р.;
- б) 1918 р.;
- в) 1919 р.;
- г) 1920 р.

2. Органом нагляду за страховою діяльністю у Франції є:

- а) Міністерство торгівлі за сприяння страхового комітету у складі депутатів палати, сенаторів і представників страхових установ;
- б) Міністерство торгівлі за сприяння страхового комітету у складі депутатів;
- в) Міністерство торгівлі за сприяння страхового комітету у складі сенаторів і представників страхових установ;

- г) Міністерство торгівлі за сприяння страхового комітету у складі депутатів палати і представників страхових установ.

3. Центр міжнародних зв'язків Ліги страхових організацій України було створено:

- а) 1994 р.;
б) 1995 р.;
в) 1996 р.;
г) 1997 р.

4. У Німеччині страхові правовідносини регулюються:

- а) законом про страховий договір;
б) судовим прецедентом;
в) бюджетним кодексом;
г) страховим кодексом.

5. У Франції страхові правовідносини регулюються:

- а) судовим прецедентом;
б) звичаєвими нормами;
в) страховим кодексом;
г) конституцією.

6. У США страхові правовідносини регулюються:

- а) звичаєвими нормами;
б) законом про страховий договір;
в) судовим прецедентом;
г) Конституцією.

Література [20; 48; 50; 52; 54; 55]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Кодекси, закони України

1. Конституція України (у ред. від 28.06.96). — Харків: Консум, 1996.
2. Бюджетний кодекс від 21.06.01.
3. Закон України “Про аудиторську діяльність” // ВВР України. — 1993. — № 23.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000. № 872-XI // Голос України. — 2001. — 23 січ.
5. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” // ВВР України. — 1994. -№ 11.
6. Закон України “Про державний бюджет України на 2005 рік” // ВВР України. — 2005. — № 3.

7. Закон України “Про державний внутрішній борг” // Банківське право: Навч. посіб. / Упоряд. М. П. Кучерявенко. — Харків: Торсінг, 1999.
8. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів” // Голос України. — 1996. — 26 листоп.
9. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” // ВВР України. — 1991. — № 38.
10. Закон України “Про систему оподаткування” // ВВР України. — 1994. — № 6.
11. Закон України “Про місцеві Ради народних депутатів України” // ВВР України. — 1992. — № 28.
12. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про систему оподаткування” // Діло. — 1997. — № 22 (544).
13. Закон України “Про податок на додану вартість” // Галицькі контракти. — 1997. — № 21.
14. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” // Галицькі контракти. — 1997. — № 26.
15. Закон України “Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів” // ВВР України. — 1992. — № 11.
16. Закон України “Про акцизний збір” // ВВР України. — 1993. — № 10.
17. Закон України “Про Єдиний митний тариф України” // Таможенное право Украины: Сб. нормат. док. — Харків: Прапор, 1995.
18. Закон України “Про режим іноземного інвестування” // Уряд. кур’єр. — 1996. — 25 квіт. (№ 77–78).
19. Закон України “Про Рахункову палату Верховної Ради України” // ВВР України. — 1996. — 29 жовт. (№ 204).
20. Закон України “Про страхування” // ВВР України. — 1996. — № 18.
21. Закон України “Про місцеве самоврядування” // ВВР України. — 1997. — 14 черв. (№ 107–108).
22. Закон України “Про індексацію грошових доходів населення” // ВВР України. — 1991. — № 42.
23. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.99 // Галицькі контракти. — 1999. — № 25.
24. Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.97 // Голос України. — 1997. — 29 лип.

25. *Про державне мито*: Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.93 // ВВР України. — 1993. — № 13.
26. *Про податок на промисел*: Декрет Кабінету Міністрів України від 17.03.93 // ВВР України. — 1993. — № 19.

Укази Президента України

27. *Про регулювання* розміру плати за користування тимчасово вільними залишками бюджетних коштів і коштів державних позабюджетних фондів: Указ Президента України від 7 вересня 1998 р. № 982/98 // Офіц. вісн. України. — 1998. — № 36.
28. *Положення* про Міністерство фінансів: Затв. Указом Президента України № 1081/99 від 17 вересня 1999 р. // Офіц. вісн. України. — 1999. — Ст. 35.
29. *Про заходи* щодо соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим та міста Севастополя: Указ Президента України від 13 березня 2000 р. № 460/2000 // Уряд. кур'єр. — 2000. — № 67.
30. *Про затвердження* Положення про Державну податкову адміністрацію України: Указ Президента України від 13 липня 2000 р., із змін. та допов. // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 29. — Ст. 1200.
31. *Про заходи* щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи: Указ Президента України від 27 серпня 2000 р. // Уряд. кур'єр. — 2000. — № 171.
32. *Про заходи* щодо підвищення ефективності контролю за використанням бюджетних коштів: Указ Президента України від 19 вересня 2000 р. № 1074/2000, із змін. та допов. // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 38. — Ст. 1617.

Постанови та декрети Кабінету Міністрів України

33. *Про державне мито*: Декрет Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 р. № 7–93 // ВВР України. — 1993. — № 13. — Ст. 113.
34. *Про систему* валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15–93 // ВВР України. — 1993. — № 17. — Ст. 184.
35. *Про місцеві* податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 р. № 56–93 // ВВР України. — 1993. — № 30. — Ст. 336.
36. *Про термін* дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її

видачу: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2000 р. № 1755 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 48.

37. *Про затвердження* Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання та коштів, що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2001 р. № 1195, зі змін. // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 38.
38. *Про затвердження* Порядку відрахування до спеціальних фондів місцевих бюджетів 10 відсотків вартості питної води, яка подається через системи централізованого постачання з відхиленням від вимог стандартів: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2001 р. № 1282 // Уряд. кур'єр. — 2001. — № 184.
39. *Про затвердження* Порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 // Офіц. вісн. України — 2002. — № 9.
40. *Про затвердження* Порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ та організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 9.
41. *Про затвердження* Порядку повернення бюджетних коштів, отриманих як субвенція, до відповідного бюджету в разі їх нецільового використання: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2002 р. № 495 // Уряд. кур'єр. — 2002. — 16 квіт.
42. *Про затвердження* Порядку перерахування дотації вирівнювання та субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, а також міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2002 р. № 490 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 15.
43. *Про затвердження* переліку груп власних надходжень бюджетних установ, вимог щодо їх утворення та напрямів використання: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 р. № 659 // Юрид. вісн. України. — 2002. — № 38.

Підручники та навчальні посібники

44. *Алексеев А. А* Бюджетное право народного представительства. — Харков, 1918.

45. *Бровкова Е. Г., Прудюс И. П.* Фінансово-кредитная система государства. — К., 1997.
46. *Бурицев В. В.* Система финансового контроля // *Финансы.* — 2000. — № 9.
47. *Бутаков Д. Д.* Реформирование бюджетных систем: опыт Восточной Европы // *Финансы.* — 2000. — № 9.
48. *Войлий К. Г.* Основы економії страхування. — М., 1993.
49. *Василик О. Д.* Державні фінанси України: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 1997.
50. *Горбунова О. Н.* Финансовое право: Учебник. — М., 1996.
51. *Загородиш А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С.* Фінансовий словник. — Львів, 1996.
52. *Кінащук Л. Л.* Страхове право. — К., 2007.
53. *Кучерявенко М. П.* Финансовое право. — К., 2006.
54. *Лебедев В. А.* Финансовое право: Учебник. — М., 2000.
55. *Осадець С. С.* Страхування. — К., 1998.
56. *Предборський В. А.* Финансовое право. — К.: Правові джерела, 1998.
57. *Саанова С. А.* Проблемы казначейского исполнения бюджета // *Финансы.* — 2000. — № 5.
58. *Фінансове право: Курс лекцій / В. А. Предборський, Л. А. Жук, А. Г. Зюнькін та ін.* — К.: Правові джерела, 1998.
59. *Фінансове право: Навч. посіб. для студ. юрид. вузів та ф-тів.* — К., 1995.
60. *Фінансове право: Підручник / Е. О. Алісов, Л. К. Воронова, С. Т. Кадькаленко та ін.* — Харків: Консум, 1998.
61. *Фінансовое право: Учебник / Под ред. О. Н. Горбуновой.* — М.: Юристъ, 1996.
62. *Фінансовое право: Учебник / Отв. ред. Н. И. Химичева.* — М.: БЕК, 1996.
63. *Фінансовое право России: Учебник.* — М., 1995.
64. *Финансы. Денежное обращение. Кредит: Учебник для вузов.* — М.: Финансы; ЮНИТИ, 1997.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Бюджетне і страхове право”.....	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Бюджетне і страхове право”.....	7
Список літератури	35

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. Д. Станішевська*
Комп’ютерне верстання *А. А. Кучерук*

Зам. № ВКЦ-4005

Підп. до друку 25.02.09. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Умов.-друк. арк. 2,7. Обл.-вид. арк. 2,2.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*